

HANDREIKING HUWELIJKS- PROBLEMEN

Deze handreiking is bedoeld als een praktische ondersteuning voor sociaal professionals en adviseurs beleid in het sociaal domein om beter samen te kunnen werken met reformatorische burgers en kerken.

Introductie – Voor reformatorische burgers is een huwelijk tussen man en vrouw de norm voor het samenleven. Samenwonen, latten of een geregistreerd partnerschap zijn niet de bedoeling. Het huwelijk tussen man en vrouw wordt ook niet beleefd als iets tijdelijks of voorlopigs. Het wordt gezien als een verbond: een verbintenis tussen twee personen met een persoonlijke, relationele en spirituele betekenis (Plaisier & Wiertsema, 2022).

Onder reformatorische christenen komt echtscheiding relatief weinig voor, al neemt dit wel toe (Movisie, 2012). Tegelijk blijft het gebod ‘Gij zult niet echtbreken’ het uitgangspunt, ook als er ingrijpende en langdurige relatieproblemen zijn.

In reformatorische gezinnen is er vaker sprake van een traditionele rolopvatting van man en vrouw.

Bij huwelijksproblemen van reformatorische echtparen kun je gebruik maken van reguliere werkwijzen en methoden. Neem de volgende aandachtspunten mee:

Wat is de betekenis van het huwelijk voor het echtpaar?

Om de context van het huwelijk van de hulpvragers te begrijpen, is het verstandig om het echtpaar expliciet te vragen wat het huwelijk voor hén betekent – persoonlijk, relationeel en geestelijk (spiritueel). De volgende vragen kunnen hiervoor behulpzaam zijn:

- Wat betekenen deze problemen voor jou en jullie? Hoe kijk je er vanuit het geloof, de kerk en de bijbel naar? En hoe is dat voor de mensen om jullie heen? En voor de mensen uit de kerk?
- Welke richtlijnen geeft de Bijbel jullie voor jullie huwelijk?
- Hoe zijn deze problemen voor jou in relatie tot God? Wat denk je dat God nu van jou zou vragen? En wat zou God in deze situatie jou of jullie kunnen geven?

Praktijkdilemma

Ik weet dat echtscheiding binnen de reformatorische gezindte niet gewenst is. Maar hoe beleven zij nu dat ze niet mogen scheiden? Kan ik aan ze vragen wat hun God daarvan vindt? Of kan ik vragen of ze weleens samen bidden voor hun huwelijk?

Is er aanvullende hulp mogelijk?

Speelt geloof een grote rol in de huwelijksproblemen? Kijk dan samen met het echtpaar of pastorale hulp, een vertrouwenspersoon of advies van de kerkenraad hierbij kan helpen. Dit zorgt ervoor dat je zelf bij jouw deskundigheid kan blijven. Wie kun je inschakelen als opvattingen, vragen of dilemma's rond het geloof een rol spelen?

Pastorale hulp is hulp van een ouderling of predikant. Deze hulp is nuttig als hulpvragers – of een van beide – met elkaar vastlopen in hun huwelijk en de vraag op tafel ligt hoe het verder moet. Er is geen liefde en trouw meer, er is geen zorg voor elkaar. Wel is er verwijdering, stilte of zijn er vormen van agressie. Het huwelijk blijft echter in stand vanwege het Bijbelse gebod 'Gij zult niet echtbreken'. Vaak is dan de gedachte dat dit betekent dat het huwelijk in juridische zin niet ontbonden wordt. De vraag is echter of er in het huwelijk ook sprake kan zijn van echtbreuk, namelijk doordat er geen onderlinge liefde en betrouwbaarheid meer is. Een ouderling of predikant kan helpen om breder na te denken over de uitleg van Bijbelse gebod.

Sommige kerken bieden naast pastorale zorg ook huwelijkstoerusting aan. Dat zijn bijeenkomsten die bijdragen aan een goede communicatie tussen partners.

Soms wil een man, als vader of echtgenoot, huiselijk geweld of verwaarlozing rechtvaardigen met passages uit de bijbel. Hiervoor zijn enkele teksten in de bijbel te vinden, die zonder verdere context zo uitgelegd zouden kunnen worden. Die uitleg past echter niet in de reformatorische visie op huwelijk en gezin, waar liefde en betrouwbaarheid de norm zijn. In zo'n situatie kan een predikant of ouderling met het echtpaar bespreken wat de bijbel zegt over de manier waarop echtgenoten, of ouders en kinderen, met elkaar om moeten gaan.

Bij seksueel geweld in het huwelijk of bij seksueel misbruik in het gezin, kan in de meeste reformatorische kerken een vertrouwenspersoon worden ingeschakeld.

Houdt er rekening mee dat reformatorische gezagsdragers in het pastoraat niet altijd goede kennis hebben van hulpverlening en soms geneigd zijn hulpvragen vooral als morele vragen te beantwoorden. Mag het wel of mag het niet. Daarmee kunnen hulpvragers of pastoranten soms beklemd raken. Reformatorische hulpverleningsorganisaties zijn juist op dit terrein erg deskundig en kunnen ook meedenken over de vraag of het raadzaam is de kerk of de ambtsdrager er bij te betrekken. Vraag bij twijfel om een collegiaal consult bij organisaties als Agathos, De Vluchtheuvel, Eleos, KOC of Stichting Schuilplaats.

Waar houd ik rekening mee bij echtscheiding?

In reformatorische kerken is het – op grond van de Bijbel – de regel dat echtscheiding alléén bij vreemdgaan (overspel) is toegestaan. Echtscheiding vanwege ernstige ontwrichting van het huwelijk is, in principe, niet toegestaan. Ook niet als er geen liefde meer is en herstel onmogelijk blijkt.

Als een echtpaar met een langdurig ernstig ontwricht huwelijk alles hebben geprobeerd, kan een kerkenraad toestemming geven om te scheiden van tafel en bed. Op die manier krijgt een echtpaar dan toestemming van de kerk om uit elkaar gaan – al blijven zij juridisch gezien gehuwd.

De laatste jaren wordt ook gezien dat mensen de kerk verlaten om te kunnen scheiden. Soms komen zij daarna terug.